

De factor 'arbeid' structureel versterken

Wouter Gelade
Geoffrey Minne
Economen, NBB
20 October 2023

De factor 'arbeid' structureel versterken

De factor 'arbeid' in de Belgische groei

Activiteitsgraad: een structureel probleem

Kwetsbare en meer 'inactieve' groepen

Economische mobiliteit en migratie

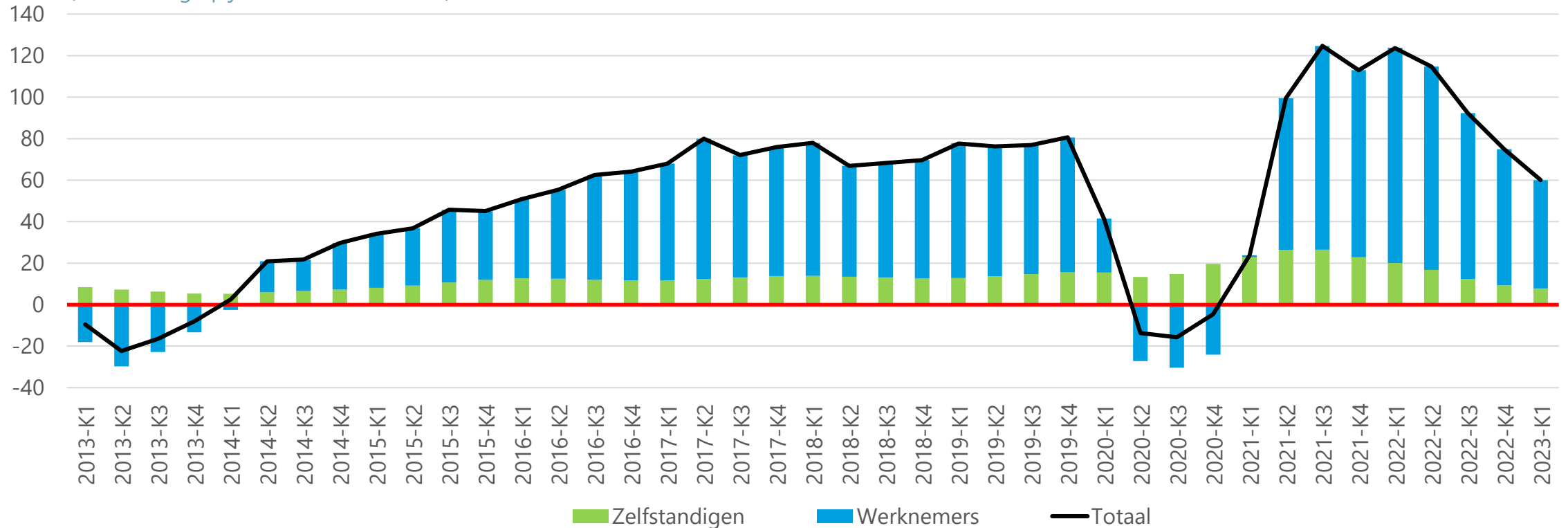

Competenties en opleiding

De conjunctuur was gunstig voor de werkgelegenheid tijdens de periode vóór de pandemie en het herstel na de COVID-19-crisis zwakt af

Verloop van de werkgelegenheid in België

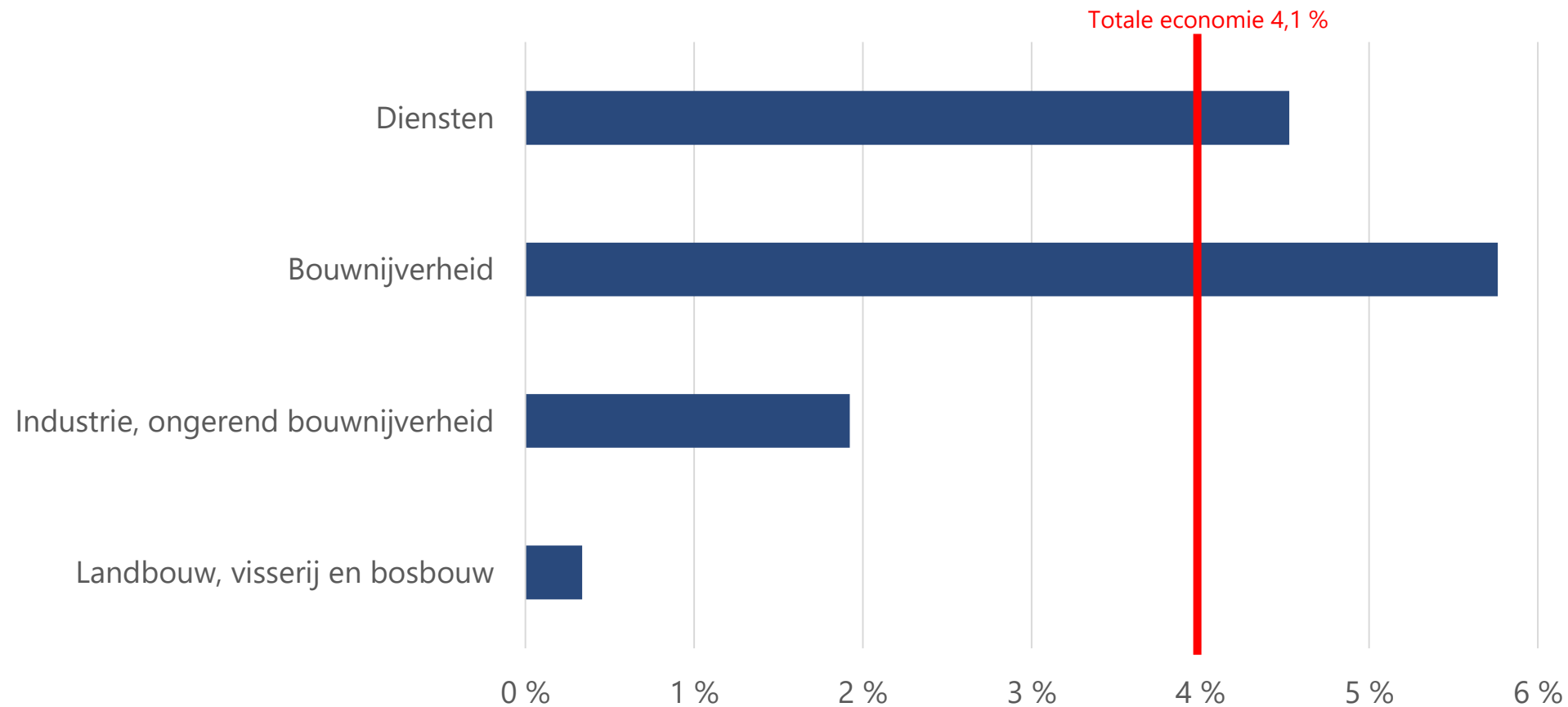
(verandering op jaarbasis in duizenden)

Nieuw record: 5 200 000 werkenden in 2023-K1
+560 000 banen tussen 2013-K1 en 2023-K1

Tijdens de COVID-19-pandemie hield de werkgelegenheid stand en nadien was er een krachtig herstel, vooral in de bouwnijverheid en dienstverlening

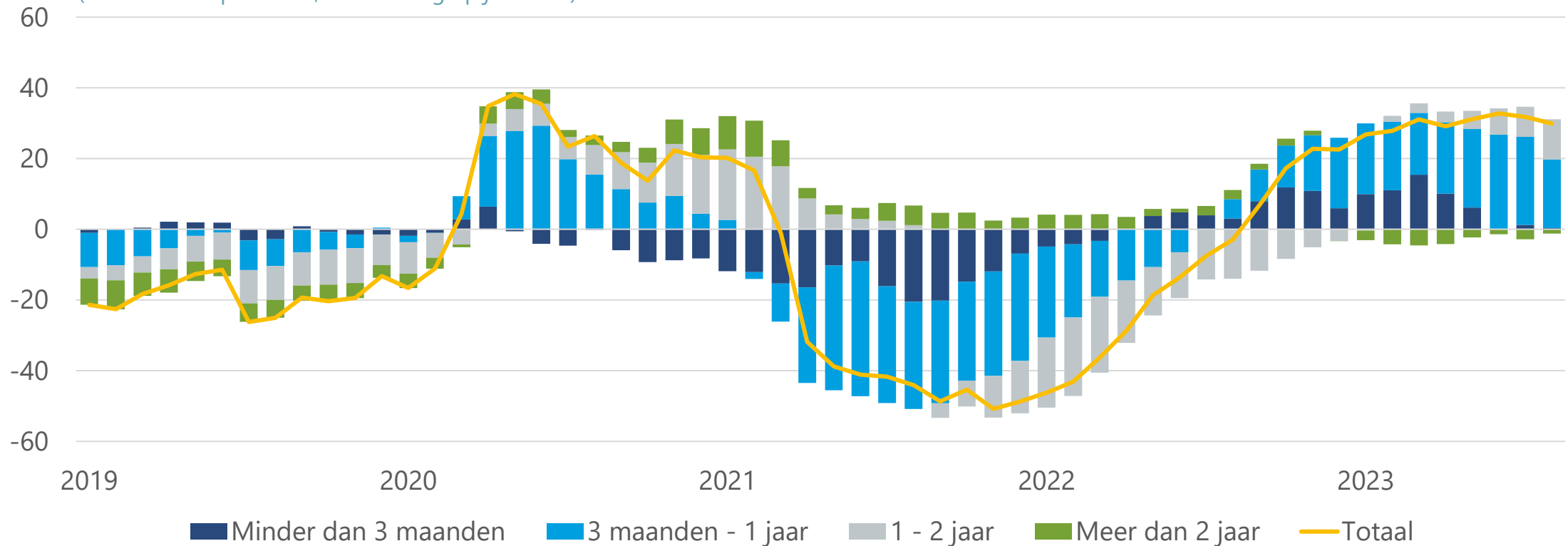
Sectoraal verloop van de werkgelegenheid (tussen 2020-K1 en 2023-K1)

... maar het aantal werkzoekenden neemt de afgelopen maanden toe (vooral voor korte periodes)

Niet-werkende werkzoekenden

(in duizenden personen, verandering op jaarbasis)

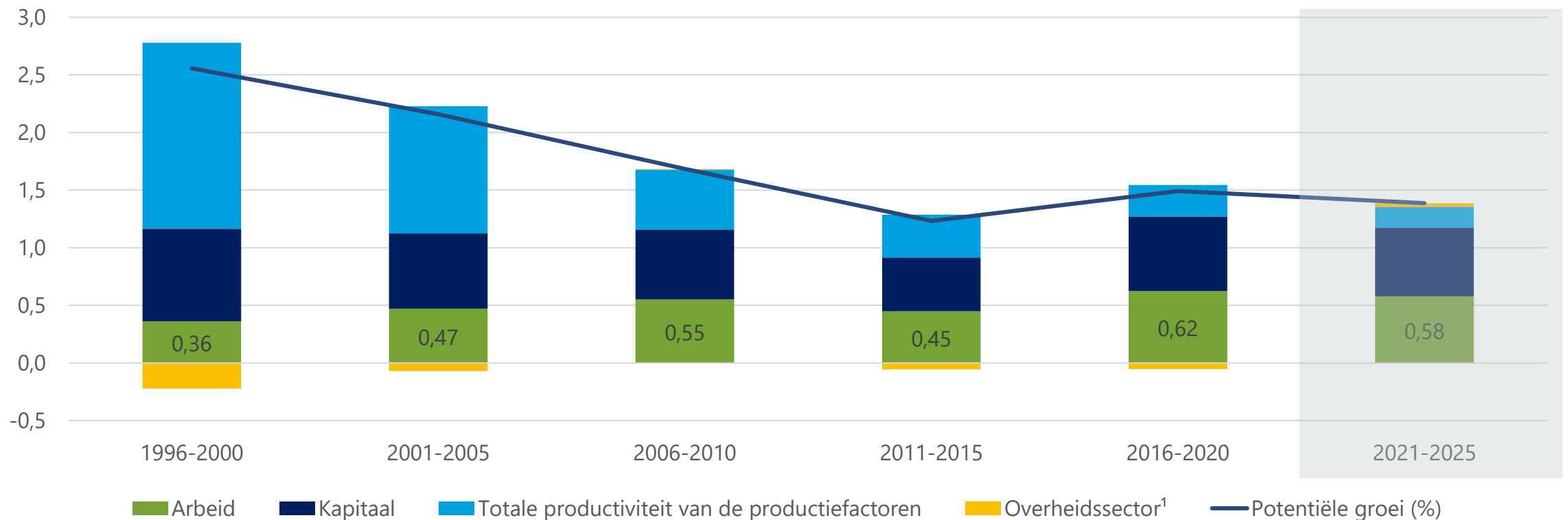

510 000 werkzoekenden in augustus, waarvan 38 % al meer dan twee jaar een baan zoekt

Op structureel vlak droeg de arbeid de laatste jaren sterk bij tot de Belgische groei of, anders gezegd, bleek de arbeidsintensiteit vrij hoog

Bijdrage tot de potentiële groei

(in procentpunten, gemiddelde veranderingen op jaarbasis, totale economie)

Bron: NBB (projectie juni 2023).

Ons potentieel productiemodel werd geraamd aan de hand van verscheidene ad-hoc-aanpassingen voor de COVID-19-schok.

¹ De overheidssector komt overeen met het verschil tussen de potentiële groei van de private sector en de overheidssector samen en de potentiële groei van de private sector alleen, waarbij de potentiële groei van de overheidssector gelijk is aan de effectieve groei van de lonen en pensioenen in de overheidssector.

... en de banencreatie wakkerde de spanningen op de arbeidsmarkt aan (zoals blijkt uit de vacaturegraad), waardoor de potentiële groei afneemt

Productiebelemmeringen: tekort aan geschoolde arbeidskrachten

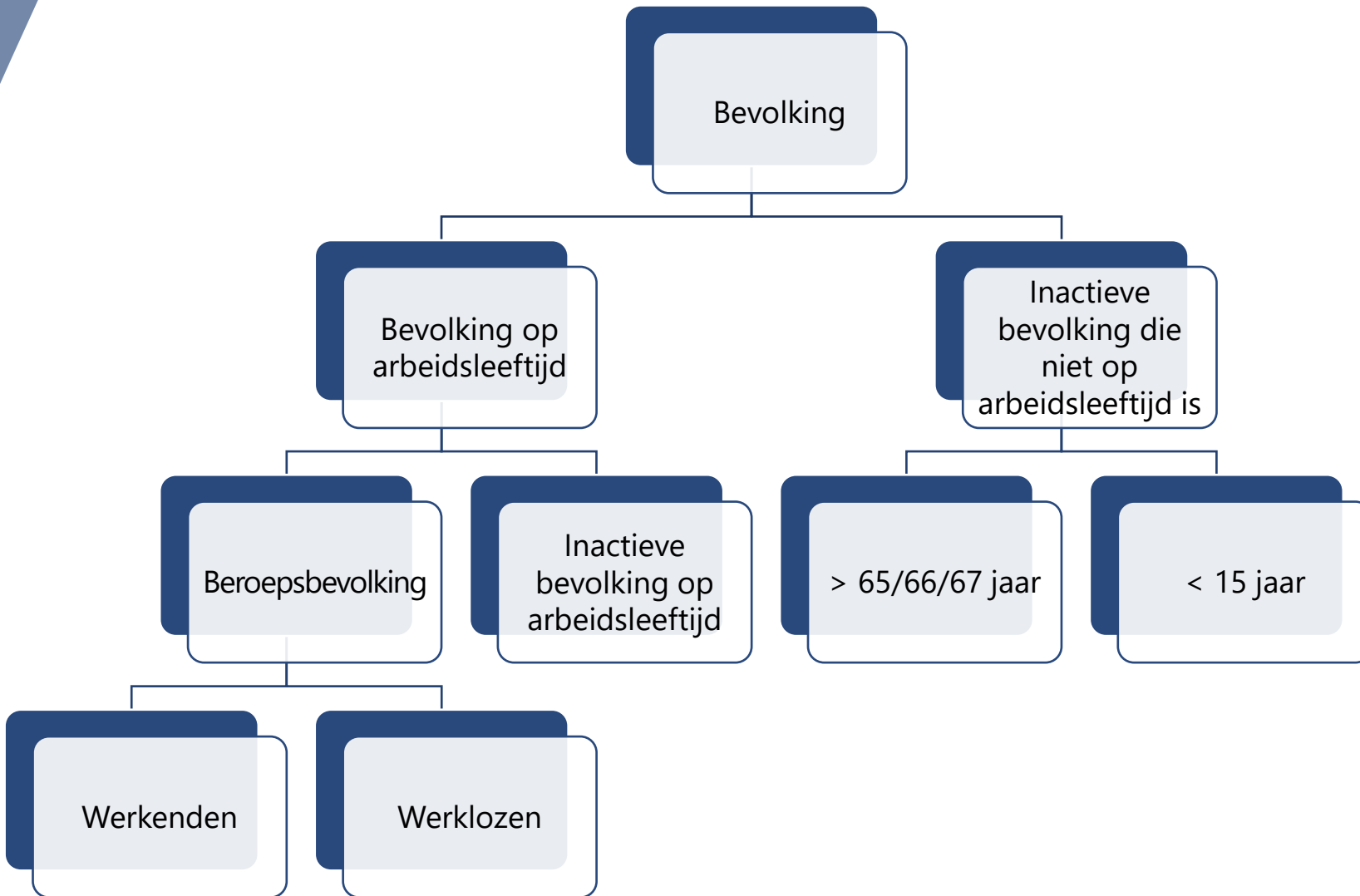
(in % van de ondernemingen die deelnemen aan de driemaandelijks enquête naar het productievermogen)

Arbeidsmarktparticipatie: een structurele kwestie

België is een slechte leerling

De Belgische economie steunt op een relatief klein aandeel werkenden

Werkloosheidsgraad =

het aandeel werklozen in de beroepsbevolking

Activiteitsgraad (of participatiegraad) =

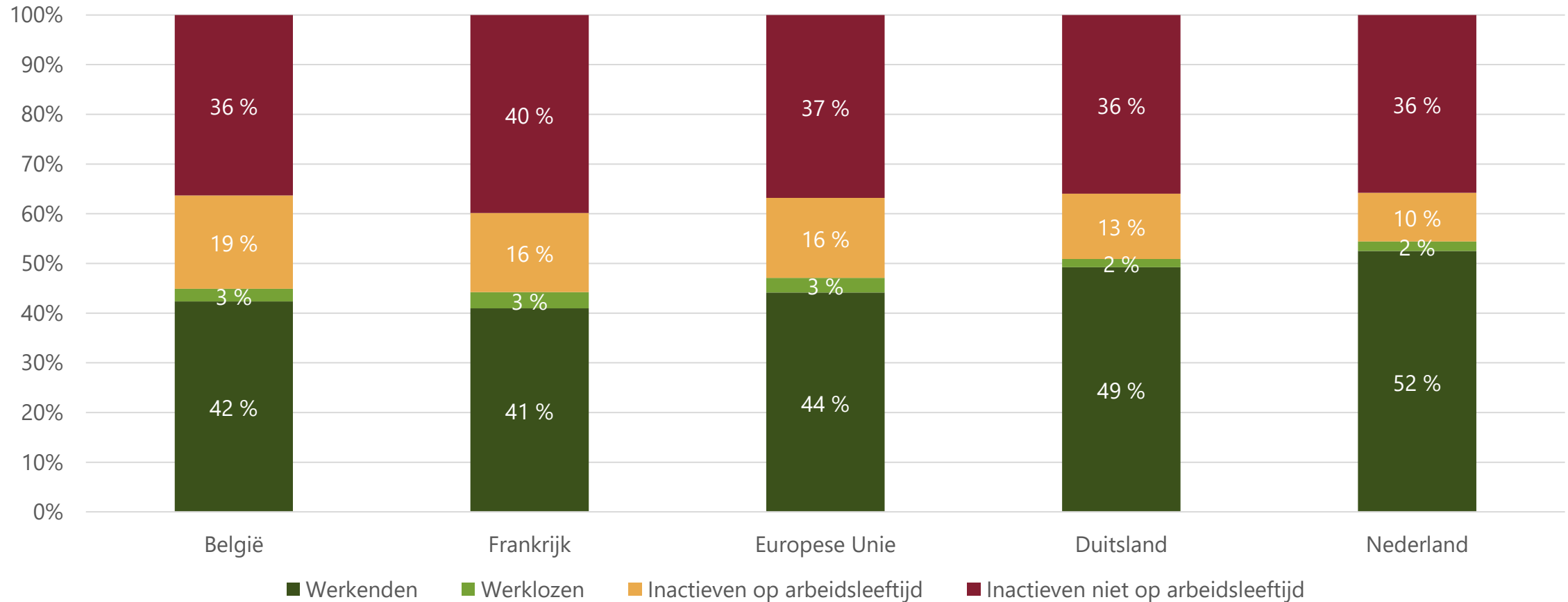
het aandeel van de beroepsbevolking in de bevolking op arbeidsleeftijd

Werkgelegenheidsgraad =

het aandeel werkenden in de bevolking op arbeidsleeftijd (veelal 20 tot 64 jaar)

De Belgische economie steunt op een relatief klein aandeel werkenden

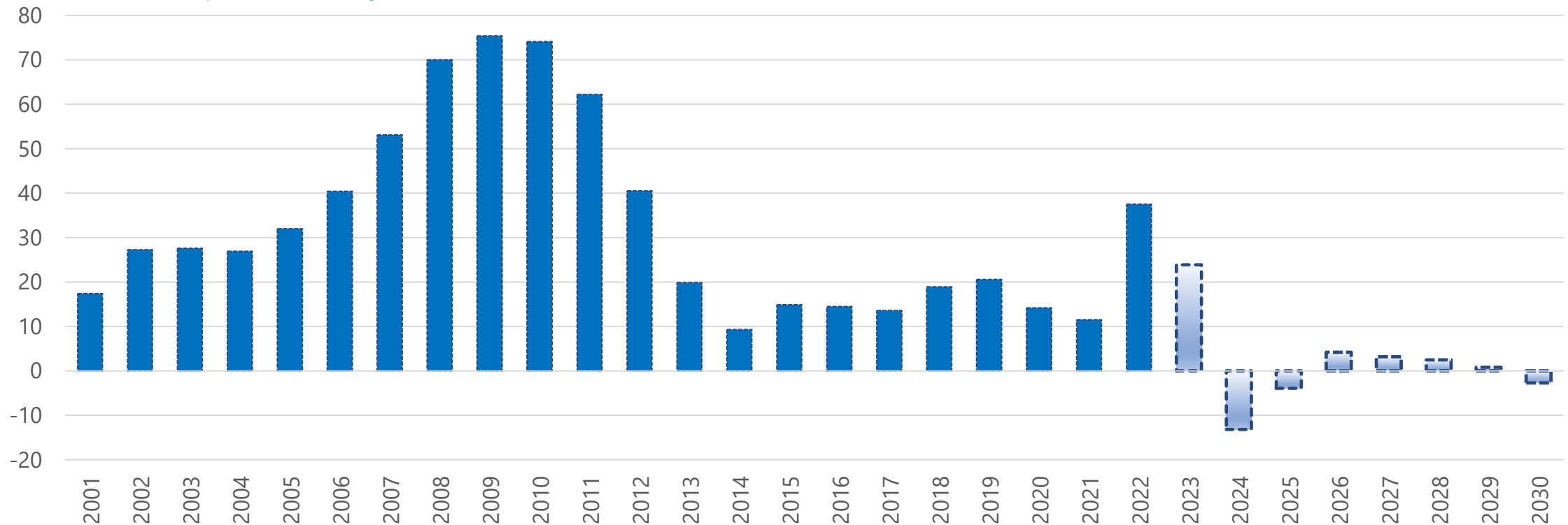
Verdeling van de totale bevolking naar beroepsstatuut
(2022)

Een stijging van de werkgelegenheidsgraad is nog belangrijker wanneer we rekening houden met de afnemende groei van de bevolking op arbeidsleeftijd

Verloop op jaarbasis van de bevolking op arbeidsleeftijd

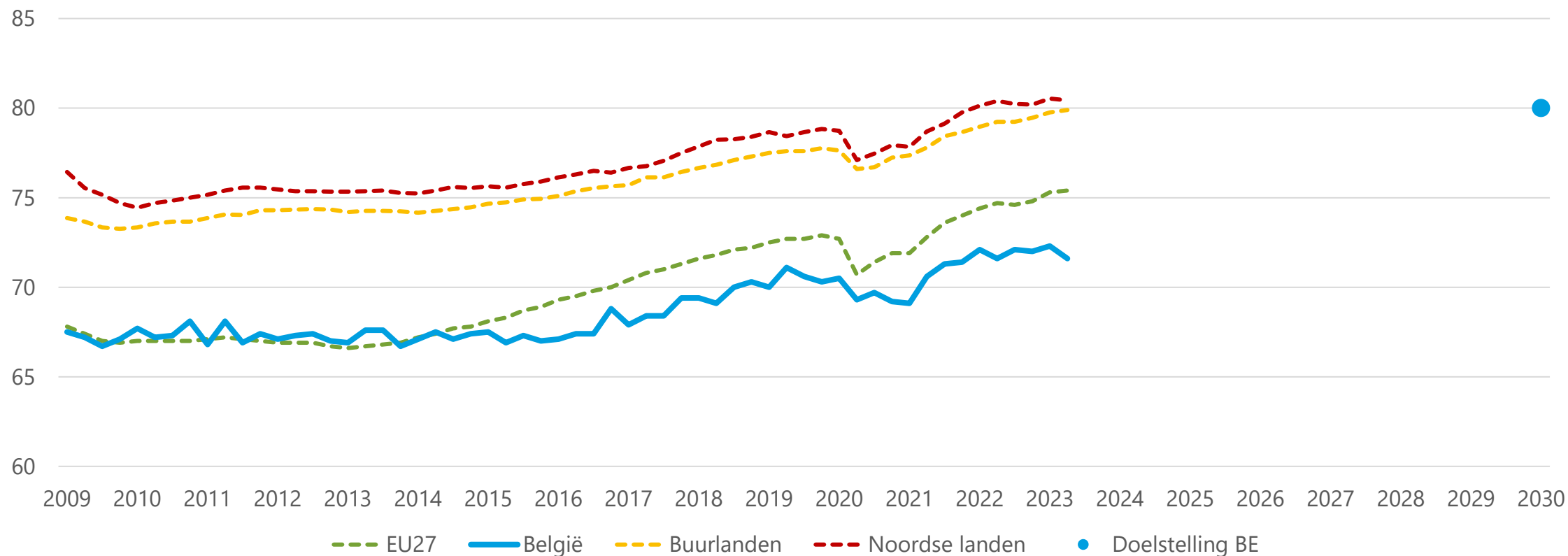
(in duizenden personen, 18-66 jaar)

De werkgelegenheidsgraad in België is sterk gestegen, maar bleef altijd ruim onder die in de EU, en de doelstelling van 80 % is momenteel niet haalbaar

Werkgelegenheidsgraad¹

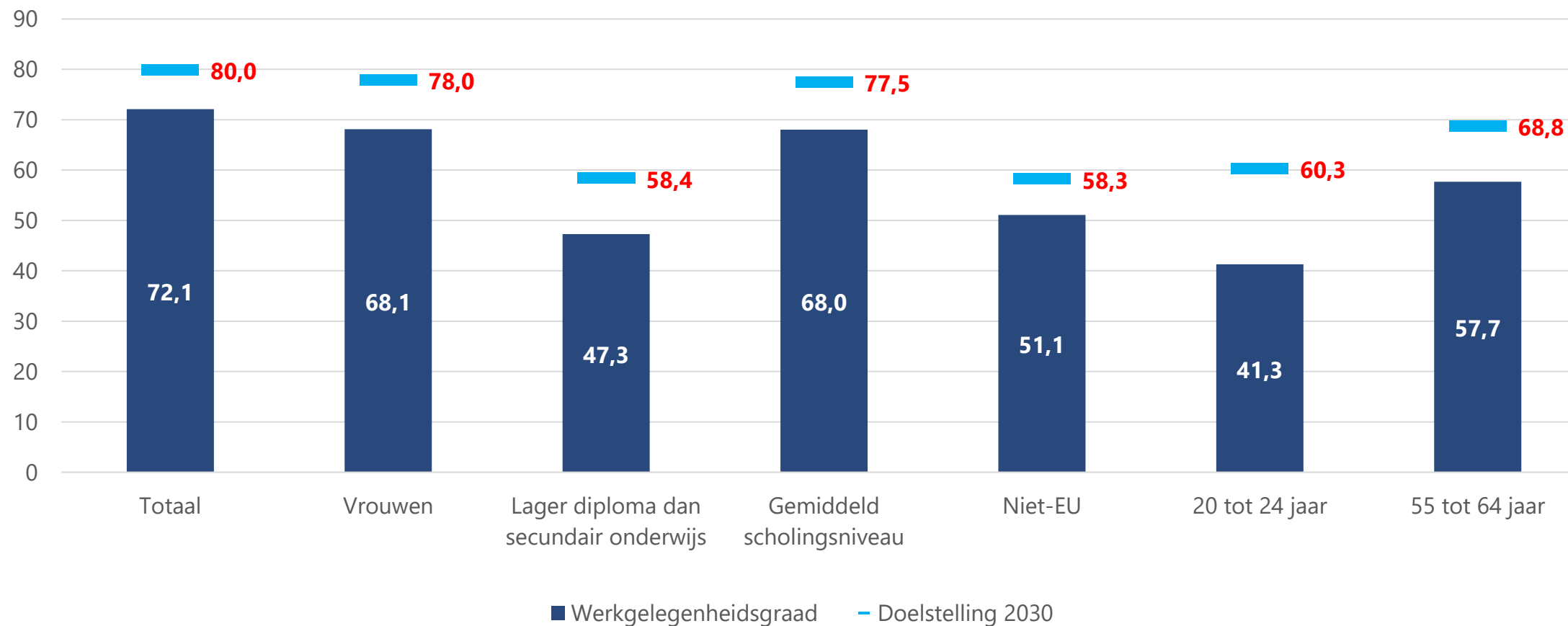
(in % van de 20-64-jarigen, seizoengezuiverde gegevens)

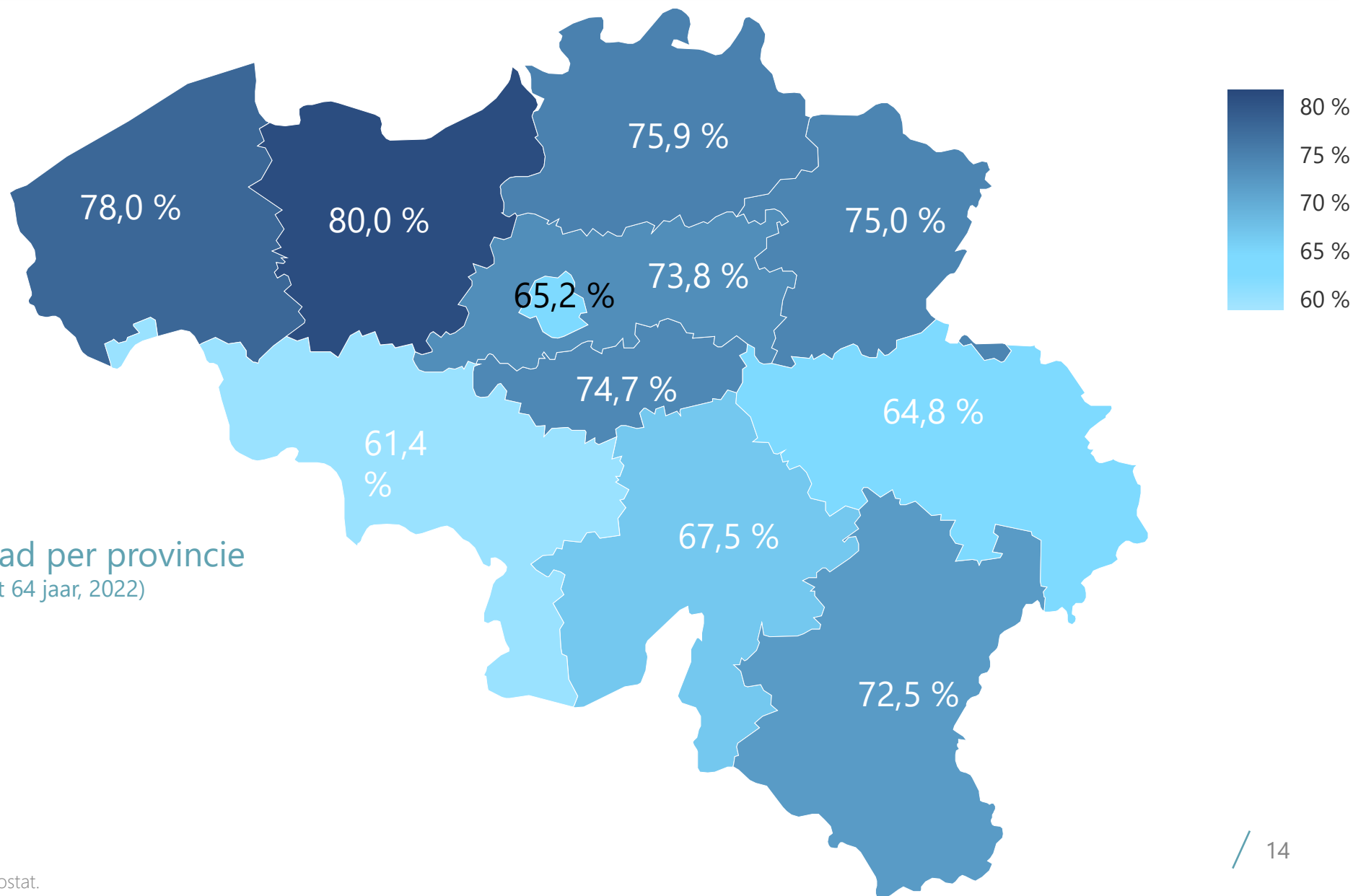
Om de doelstelling van 80 % tegen 2030 te halen moet de werkgelegenheidsgraad van bepaalde groepen sterk toenemen (momenteel trage stijging)

Werkgelegenheidsgraad per bevolkingsgroep

(in % van de 20-64-jarigen)

De verschillen tussen en binnen de gewesten zijn groot

Werkgelegenheidsgraad per provincie
(in % van de bevolking van 20 tot 64 jaar, 2022)

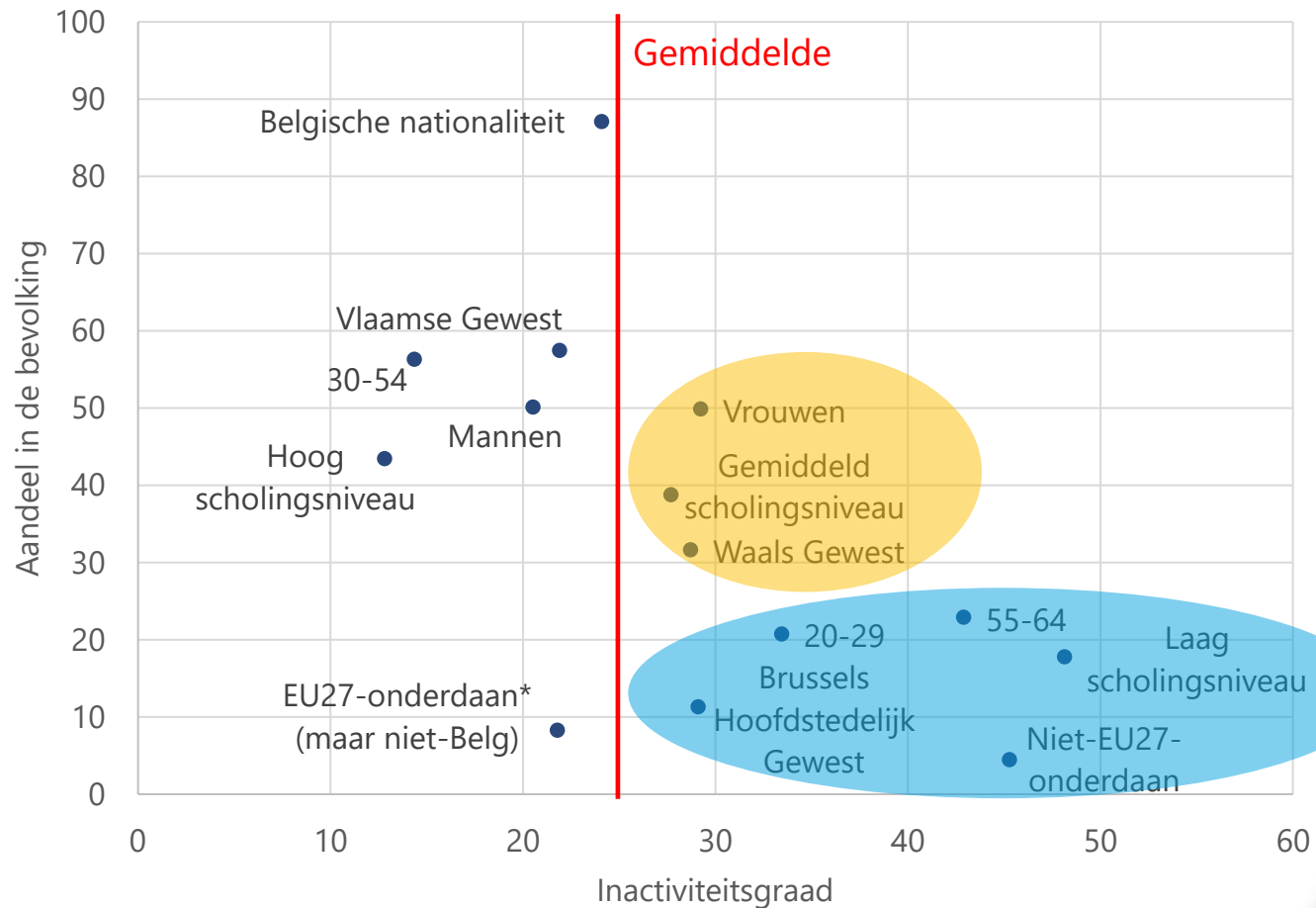
Geen oplossing maar wel verschillende mogelijkheden ...

De toename van de participatie moet multidimensionaal zijn

Bepaalde 'inactiviteitskernen' vormen potentieel krachtige hefboomen om de participatie te verhogen

Bevolking op arbeidsleeftijd per groep

(in %, 2022)

Om de arbeidsmarktparticipatie van vrouwen te verhogen, is een mentaliteitswijziging in de privé- en professionele sfeer vereist

14 %

van de bestuursfuncties worden ingenomen door vrouwen

8,5 %

loonverschil

80 %

van de éénuoudergezinnen met een vrouw aan het hoofd

15.39 u.

meer per week dan mannen om voor de kinderen te zorgen en huishoudelijk werk te doen

8,4 %

vacaturegraad in de informatie- en communicatiesector

Het woon-werkverkeer verhogen is niet eenvoudig: afstand leidt tot moeilijk te overkomen kosten voor laagverdieners

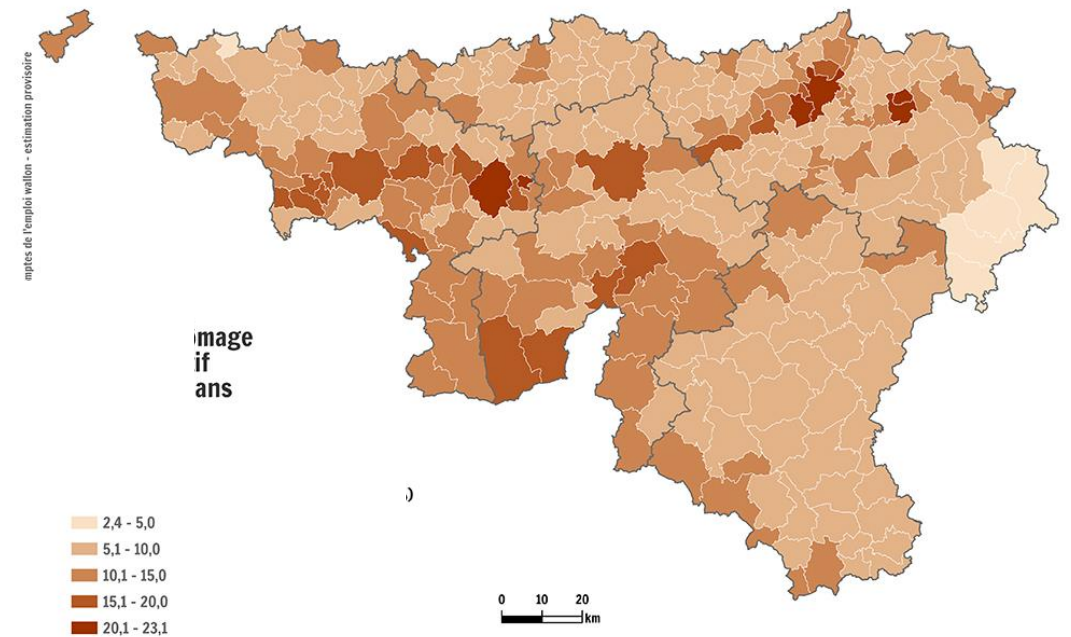
Mobiliteit tussen de gewesten

(in % van de in elk gewest wonende personen, 2022)

		Beroepsactiviteit			
		Vlaanderen	Brussel	Wallonië	Buitenland
Woonplaats	Vlaanderen	88,3	8,7	1,1	1,9
	Brussel	11,0	82,8	4,6	1,6
	Wallonië	3,2	10,3	81,3	5,2

Administratieve werkloosheidsgraad per gemeente

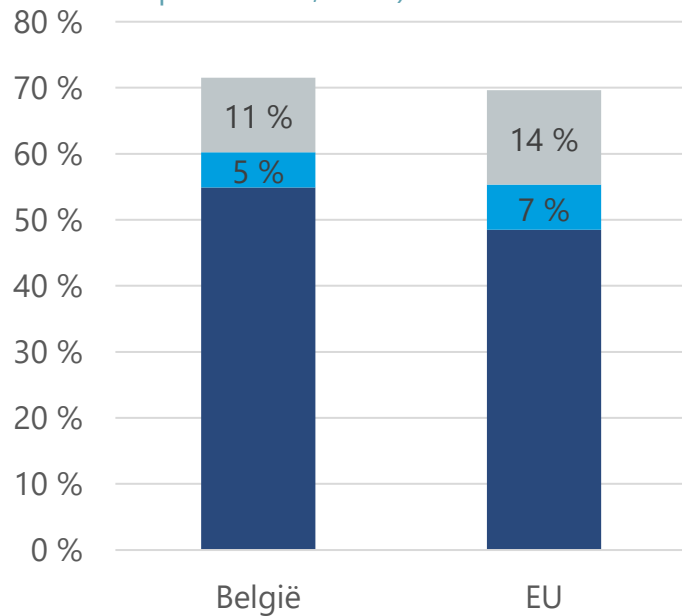
(in %, 15-64-jarigen, 2022)

Internationale mobiliteit om economische redenen biedt vooruitzichten op korte termijn, maar is onderbenut

Voornaamste reden voor immigratie

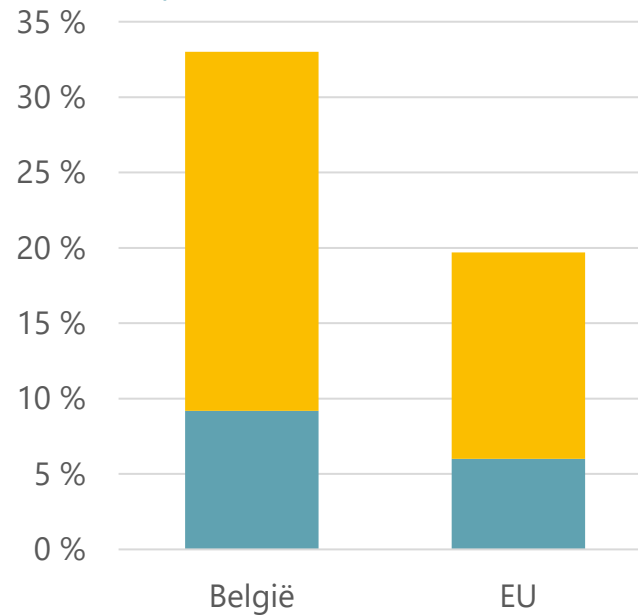
(in % van de in het buitenland geboren respondenten, 2021)

- Werkgelegenheid
- Scholing of opleiding
- Gezinsredenen

Voornaamste struikelblok in de zoektocht naar een waardige baan

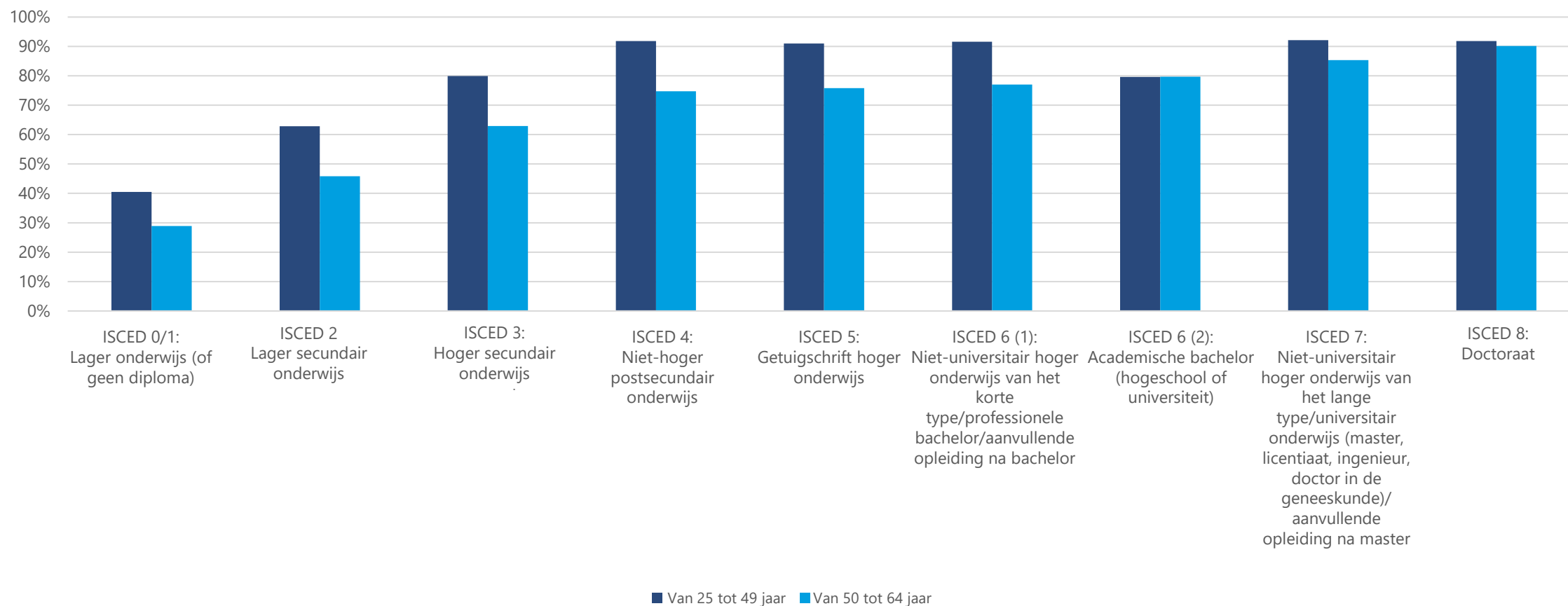
(in % van de in het buitenland geboren respondenten, 2021)

- Overwoog niet om te werken of nooit gewerkt
- Taalvaardigheid

Het opleidingsniveau is positief gecorreleerd met de arbeidsmarktparticipatie (des te meer voor oudere werknemers)

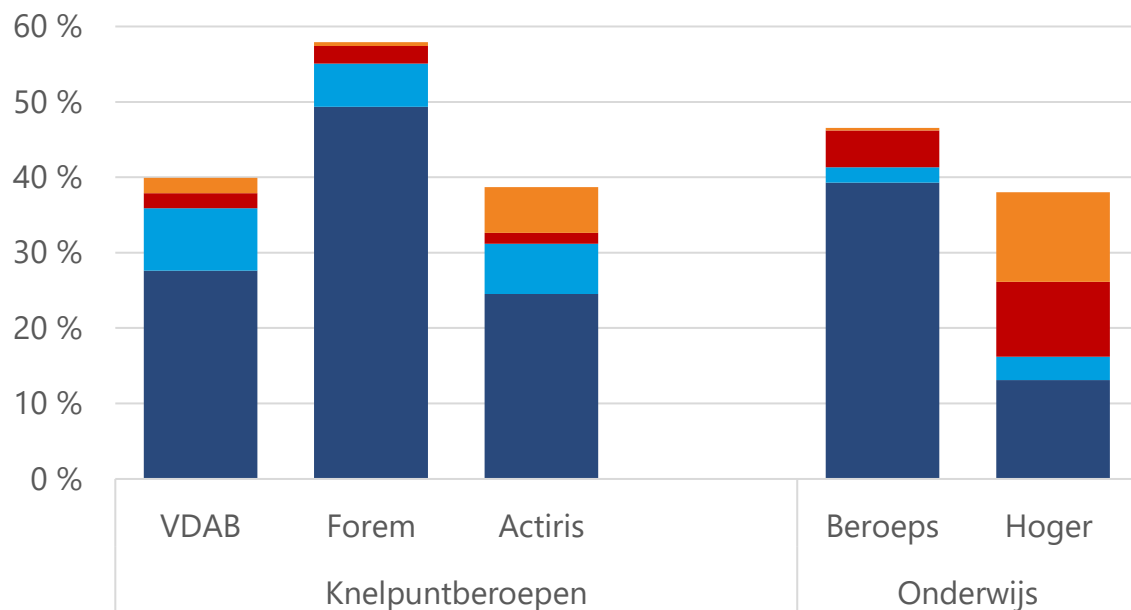
Werkgelegenheidsgraad volgens scholingsniveau en leeftijdscategorie
(%, 2022)

Maar ontoereikende competenties van kandidaten of het gebrek aan bepaalde kwalificaties spelen daarbij ook een doorslaggevende rol

Gemiddeld aandeel van vaardigheden voor knelpuntberoepen of afgestudeerden

(gewogen gegevens, exclusief opleiding/onderwijs)

- Sociale wetenschappen, journalistiek en informatie
- Letteren en kunst
- Informatie- en communicatietechnologieën (ICT)
- Ingenieurswetenschappen, verwerkende industrie en bouwnijverheid

Knelpuntberoepen in de top 3 van Forem, VDAB of Actiris

(alfabetische lijst)

- Veiligheidsagenten
- Huishoudhulpen
- Vrachtwagenbestuurders
- Elektriciens
- Begeleiders in de kinderopvang
- Verpleegkundigen
- Leerkrachten secundair onderwijs
- Technici in fysica en technische wetenschappen

Conclusie

Fysieke of mentale ziekten vormen een onvermijdelijk risico, maar terugkeer naar het werk moet worden aangemoedigd.

Bepaalde 'inactievere' groepen vormen een krachtigere hefboom: lagergeschoolden, niet-EU-burgers, vrouwen, ...

Banque **Nationale** Bank
DE BELGIQUE VAN BELGIË

Eurosystem